

**Ni Presidente
Dieter F. Uchtdorf**
Maikadua a Mammagbaga
iti Umuna a Panguluen

Agtultuloykayo iti Kinapudnoyo

Maysa kadagiti napaut nga adalen ti panawen ti Kirtland ket ti panagkasapulan dagiti espiritutayo iti agtultuloy a pannakataraoon. Masapul a surotentayo dagiti pannursuro ti Apo no nasken a maisalakantayo iti rigat a nasken a lasatentayo amin.

Itay napalabas a kalgaw impasiarmi nga agassawa dagiti singin nga appokomi a lallaki iti Kirtland, Ohio. Daytoy ket maysa a naisangsangayan ken napateg unay a gundaway para kadakami tapno mangbubos iti orasmi kadakuada sakbay a pumanawda a mapan kadagiti misionda.

Kabayatan ti isasarungkarmi idiyay, nasursuromi ti nasaysayaat a pannakaawat kadagiti pasamak a nakaipasangan ni Propeta Joseph Smith ken dagiti Santo a nagnaed idi iti Kirtland. Maam-ammo dayta a panawen ti pakasaritaan ti Simbaan a kas maysa a panawen dagiti nakaro a pannubok ngem kaindaklananda met a bendision.

Iti Kirtland impaay ti Apo ti sumagmamano kadagiti nakaskasdaaw unay a nailangitan a parangarang wenna manipestasion ken naespirituan a sagsagut a napasaranen daytoy a lubong. Ti innem a pulo- ket-lima a benneg ti Doktrina ken Katulagan ket naawat iti Kitland ken kadagiti masakupan a lugar iti aglawlaw—dagiti paltiing a nangisangbay iti baro a lawag ken pannakaawat maipapan kadagiti topiko a kas iti Maikadua a Yaay, panangtaripato kadagiti

agkasapulan, ti plano ti pannakaisalakan, turay ti priesthood, ti Word of Wisdom wenna Nainsiriban a Balikas, apagkapullo, ti templo, ken ti linteg ti konsekrasion.¹

Daytoy ket maysa a panawen ti naidumduma a naespirituan a panagdur-as. Kinapudnona, kasla apuy a gumilgil-ayab ti Espiritu ti Dios. Nagparang da Moises, Elias, ken dagiti adu a dadduma pay a nailangitan a par-sua kabayatan daytoy a panawen, agraman ti Nailangitan nga Ama ken ti Anakna, ti Mangisalaklan ti lubong, a ni Jesucristo.²

Maysa kadagiti adu a paltiing nga inawat ni Joseph iti Kirtland ket ti paltiing nga inawaganna iti “bulong ti olibo . . . a naala manipud iti Kayo ti Paraiso, ken ti mensahe ti Apo iti kappia kadatayo” (pakauna iti DkK 88). Daytoy nakaskasdaaw a paltiing iramanna ti naindaklan nga awis, “Umasidegkayo kaniak ket umasidegakto kadakayo; sapulendak a sireregta ket masapulandakto” (DkK 88:63). Bayat ti yaasideg dagiti Santo ti Kirtland iti Apo, sipupudno nga immasideg Isuna kadakuada, nga imbukbokna dagiti bendision ti langit kadagiti ulo dagiti napudno.

Maysa Naepirituan a Panangibukbok

Nalabit a napasamak dagitoy a naepirituan a parangarang wenno manipestasion kabayatan ti dedikasion ti Templo ti Kirtland idi Marso 27, 1836. Maysa kadagiti nakaimatang ket ti agtawen iti 28 a ni William Draper, a nangiladawan iti aldaw a kas maysa nga “aldaw ti Pentecostes.” Insuratna: “Adda kasta a panawen ti panangibukbok ti Espiritu ti Apo, a diak kabaelan a panunoten dagiti balikas tapno isuratko daytoy wenno diak kabaelan nga iladawan ti napasamak. Ngem sawekto ditoy a ti Espirituna ket naibukbok iti kasta unay ken immay a kasla nabileg a dumardarasudos nga angin ket pinunnona ti balay, tapno dagiti adu nga adda idiy ket nagsaritada kadagiti sabali a pagsasao ken naaddaanda kadagiti parmata ken nakakitada kadagiti anghel ket nagipadtoda, ken naaddaanda iti sapisap a padas ti kasta a panagrag-o a di pay napadasan idi iti daytoy a kaputotan.”³

Dagitoy a naepirituan a parangarang ket saan laeng a para kadagiti adda iti uneg ti templo, gapu ta “naggigiddan a nagtataray nga immay dagiti tao iti sangakaarrubaan (a dimngeg iti karkarna nga uni iti uneg, ken nakitada ti maysa a naraniag a silaw a kasla adigi ti apuy a nagdisso iti Templo), ket nasdaawda iti no ania ti mapaspasamak idiy.”⁴

Ni Lorenzo Snow (1814–1901), nga idi agangay nagbalin a Presidente ti Simbaan, ket agnanaed iti Kirtland kabayatan daytoy a nagasat a panawen. Napaliwina, “Mapanunot koma ti tunggal maysa a kalpasan ti panangawat kadagitoy a naksasdaaw a parangarang wenno manipestasion awan ti pannulisog a makaparmek koma kadagiti Santo.”⁵

Ngem, kinapudnona, dagiti naindaklan a naepirituan a padas ket saan a makailiklik kadatayo kadagiti pannuppiat ken pannubok. Sumagmamano a bulan laeng kalpasan ti dedikasion ti templo, ti sapisap a krisis iti ekonomia ti namagkintayeg wenno nangapekto iti Estados Unidos, ket narikna unay ti Kirtland dagiti bunga daytoy. Nagserra dagiti bangko, nga ad-adda pay a nangpakaro iti kasasaad iti pakaseknan iti kuarta ti kaaduan. Ti ad-adda pay a nangpakaro kadagiti banag, adu kadagiti Santo a napan nagingdeg iti Kirtland ti simmangpet a bassit laeng dagiti inkuyogda a kuarta ken sanikuada, a dida ammo no ania ti aramidenda apaman a makasangpetda wenno no kasano a makapagbiagda.

Idi agangay, nagraira dagiti pamarparigat ket nabuangay dagiti grupo ti managdakdakes a maibusor kadagiti Santo. Dagiti miembro ti Simbaan—uray pay dagiti sumagmamano a nasinged unay idi iti Propeta, adu kadagitoy ti nakaimatang iti dedikasion ti templo—ket timmallikud iti kinapudno ket kinondenada ni Joseph a kas natnag wenno nagbasol a propeta.

Kabayatan ti pannagnak iti asideg ti Templo ti Kirtland a kaduak ti asawak ken dagiti appokok a lallaki, inutobko nga anian a nakabutbuteng gapu ta adda dagiti saan a makapagtalinaed a napudno uray kalpasan dagiti naepirituan a parangarang wenno manipestasion a nasaksiandan. Anian a nakaladladingit gapu ta saanda a nakapagibtur iti panangumsi ken panagdillaw dagiti awanan iti pammati. Anian a nagliday gapu ta, idi maipasangoda iti pannubok iti pakaseknan iti kuarta wenno dadduma pay a panagkarigatan, saanda a natukod iti kaungganda ken nasarakan ti pigsas tapno agtalinaedda a napudno. Anian a nagdaksanggasat gapu ta no kaskasano nalipatandan ti namilagruan ken naepirituan nga apit iti dedikasion ti templo.

Dagitoy Adalen

Ania dagiti masursurotayo manipud iti daytoy nakasasdaaw a panawen iti pakasaritaan ti Simbaan?

Maysa kadagiti naindaklan, napaut nga adalen ti panawen ti Kirtland ket ti panagkasapulan a kanayon a panakataron dagiti espiritutayo. Kas iti insuro ni Presidente Harold B. Lee (1899–1973): “Ti pammaneknek ket saan a maysa a banag nga adda kenka ita ket pagtalinaedem a kanayon. Ti pammaneknek ket dumakkel a dumakkel agingga iti tukad a di pulos mapagduaduaan, wenno bumassit a bumassit agingga nga umawan a maminpinsan, agpannuray iti no ania ti aramidentayo maipapan iti daytoy. Kunak, ti pammaneknek a pabaruentayo iti inaldaw ket ti banag a mangisalakan kadatayo kadagiti palab-og wenno panangallilaw ti kabusor.”⁶ Nasken a surotentayo dagiti pannursuro ti Apo iti inaldaw no nasken a maandurantayo ti rigat a nasken a mapasarantayo amin.

Iti sumagmamano a wagas maipada ti lubongtayo iti agdama iti Kirtland idi panawen ti 1830. Agbiagiagtayo met kadagiti panawen ti rigat iti pakaseknan iti kuarta. Adda dagitay mangidadanes ken mangriribuk a maibusor iti Simbaan ken kadagiti membrona. Dagiti bukod ken sapisap a pannubok

ket mabalin a kasla makarimbaw no dadduma.

Dayta ti panawen a kasapulantayo, nga ad-adda pay, ti umasideg iti Apo. Bayat ti panangaramiddayo, maammuantayonto no ania ti kayat a sawen ti panangpaasidegtayo iti Apo kadayo. Bayat ti napasasnek a panangsapultayo Kenkuana, awan duadua a masarakantayonto Isuna. Makitatayonto a silalawag a saan a baybay-an ti Apo ti Simbaanna wenno dagiti napudno a Santona. Naan-anayto ti pannakaawattayo, ket makitatayonto Isuna a manglukat kadagiti tawa ti langit ket isagutannatayo iti ad-adu pay a lawagna. Masarakantayonto ti naespirituan a pigsa tapno agbiag uray kabayatantayonto dagiti karirigatan a panawen.

Nupay sumagmamano kadagiti Santo iti Kirtland ti nakalipat kadagiti naespirituan a padasda, kaaduan ti saan. Ti kaaduan, a pakaibilangan ni William Draper, ket kimpet a naimbag iti naespirituan a pannakaammo nga inted ti Dios kadakuada ket intultuloyda a sinurot ti Propeta. Iti nagnaanda napadasanda dagiti ad-adu pay a napapait a pannubok ngem ad-adu met a naespirituan a panagdur-as agingga nga, iti kamaudiananna, dagiti nagibtur agingga iti panungpala ket “maawatdanto . . . iti kasasaad nga awan ti gibusna a kinaragsak” (Mosiah 2:41).

Makapagtultuloykayo

No man masulisogkayo a maawanan iti namnama wenno mapukawan iti pammati, laglagipenyoy dagiti napudno a Santo a nagtalinaed a pudno iti Kirtland. Itultuloyyo ti kinapudnoyo. Maaramidyo daytoy! Pasetkayo ti maysa a naisangsangayan a kaputotan. Naisagana ken nataginayonkayo tapno agbiag iti daytoy a napateg a panawen iti kaadua ti napintas a daga a planetatayo. Addaankayo iti listaan ti kapuonan iti langit ket ngarud addaankayo iti amin a kasapulan a talento a mangaramid iti biagyo a maysa nga agnanyon a pakasaritaan ti balligi.

Pinaraburannakayo ti Apo iti maysa a pammaneknek maipapan iti kinapudno. Nariknayan ti impluwensiana ket nasaksianyon ti bilegna. Ket no itultuloyyo ti mangsapul Kenkuana, itultuloynantayo nga ikkannakayo kadagiti sagrado a padas. Addaan kadagitoy ken iti dadduma pay a naespirituan a sagut, kabaelayonto saan laeng a mangbalbaliw iti bukodyo a biag para iti pagsayaatan no di ketdi

pay maparaburanyo dagiti pagtaenganyo, ward ken branchyo, ciudad, estado, ken pagilianyo babaen iti kinaimbagyo.

Mabalin a narigat a kitaen a no dadduma, ngem agtultuloy nga agbalin a napudno, gapu ta “saan a nakita ti mata, ket saan a nangngeg ti lapayag; ket saan a simrek iti puso ti tao, dagiti banbanag nga insagana ti Dios kadagiti agayat kenkuana” ken agur-uray Kenkuana (1 Taga-Corinto 2:9; kitaen met iti DkK 76:10; 133:45).

Paneknekak ti kinapudno ti naisubli nga ebanghelio ni Jesucristo ken ti kinapudno daytoy, a Simbaanna. Paneknekak iti amin a pusok ken kararuak a sibibiag ti Dios, a ni Jesucristo ti Anakna ken agtakder nga ulo daytoy a naindaklan a Simbaan. Addaantayo manen iti maysa a propeta iti daga, a kas ken ni Presidente Thomas S. Monson.

Laglagipentayo koma a kanayon ti adalen maipapan iti Kirtland ket agtultuloytayo iti kinapudnotayo—uray no kasla naladingit dagiti banag. Ammuken laglagipen daytoy: ay-ayatennakayo ti Apo. Laglagipennakayo. Ken kanayon a tulongannanto dagitay “agtalinaed a napudno iti pammati agingga iti panungpala” (DkK 20:25).

DAGITI NAGADAWAN

1. Kitaen, kas pagarigan ,dagiti beneg 45; 56; 76; 84; 89; 97; ken 104.
2. Kitaen iti DkK 76:23; 110:2–4, 11–13.
3. William Draper, “A Biographical Sketch of the Life and Travels and Birth and Parentage of William Draper” (1881), typescript, Church History Library, 2; spelling and capitalization standardized.
4. *History of the Church*, 2:428.
5. Lorenzo Snow, “Discourse,” *Deseret Weekly News*, Hunio 8, 1889, 26.
6. *Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee* (2000), 43.

DAGITI KAPANUNOTAN PARA ITI PANANGISURO MANIPUD ITI DAYTOY A MENSAHE

Kalpasan ti nainkararagan a panagadalyo iti daytoy a mensahe, ibilangyo dagiti kasapulan dagiti sursuruanyo, ket pumilikayo kadagiti puntos wenno mensahe manipud iti mensahe a mariknayo a kapatganto unay kadakuada. Matulongannakayo ti Espiritu Santo a mangisagana ken mangisuro iti mensahe (kitaen iti DkK 42:14; 43:15–16). Kas mainayon iti panangiburayyo iti bukodyo a pammaneknek, mabalin a mariknayo ti awis a mangkiddaw kadagiti tao a sursuruanyo tapno iburayda dagiti padas ken pammaneknekda no kayatda. (Para iti dadduma pay a kapanunotan iti panangisuro, kitaen iti *Teaching, No Greater Call.*)

PARA KADAGITI AGTUTUBO

Panangpapigsa iti Pammaneknekyo

Sungbatanyo daytoy a pannubok iti panangamiris iti bagi[self-evaluation quiz] a makatulong kadakayo a pumanunot maipapan no kasano ti ar-aramidenyo iti panangpapigsayo iti pammaneknekyo:

- Tarigagayak kadi ti mamati?
- Agayuno ken agkararagak kadi para iti napigpigs a pammaneknek?
- Agbasa ken agutobak kadi kadagiti nasantuan a kasuratan iti tunggal aldaw?
- Ikarigatak kadi a tungpalen dagiti bilin iti tunggal aldaw?
- Ikarigatak kadi a suroten dagiti parikna [promptings] a naggapu iti Espiritu Santo?
- Iburayko kadi ti pammanekneko no matignayak a mangaramid iti daytoy?

PARA KADAGITI UBBING

Yaasideg iti Apo

I ti Kirtland, Ohio, immawat ni Propeta Joseph Smith iti maysa a paltiing. Kinuna ti Apo kenkuana, “Uma-sidegkayo kaniak ket umasidegakto kadakayo; sapulendak a sireregta ket masarakandakto” (DkK 88:63). Maysa a wagas tapno makaasidegtayo iti Apo ket babaen ti panangsurottayo iti propetana.

Mangidrowing kadagiti ladawan dagiti banag nga indawat ni Presidente Thomas S. Monson nga aramidentayo:

Agkararagkayo.

Agbalinkayo a naasi.

Agtrabahokayo a naimbag tapno makasursuro.

Tulonganyo dagiti sabali.

Iburayyo ti pammaneknekyo.

Basaenyo dagiti nasantuan a kasuratan.

Panagbalin a Managpannurray iti Bukod a Kabaelan

*Isuroyo dagitoy
a nasantuan a
kasuratan ken naadaw
a sao, no kasapulan,
sabali pay a pagbatayan a
mangbendision kadagiti kakabsat a
babbai a sarungkaranyo. Iburayyo
ti pammaneknek maipapan
iti doktrina. Awisenyo dagiti
sarungkaranyo nga iburayda no
ania ti narikna ken nasursuroda.*

Ania ti Panagpannurray iti Bukod a Kabaelan?

“Ti panagpannurray iti bukod a kabaelan ket kaipapananna ti panangusar iti amin a parabur a naggapu iti Nailangitan nga Ama a pangasikasoy iti bagbagitayo ken kadagiti pamiliatayo ken mangsapul kadagiti pangrisut para iti amin a parikut wenno problematayo.’ Addaan ti tunggal maysa kadatayo iti pagreb-bengan a mangpadas a mangliklik kadagiti parikut sakbay a mapasamakda ken mangsursuro a mangparmek kadagiti karit no tumpuarda. . . .

“Kasano ti panagbalintayo a mapagpannurray iti bukod a kabaelan? Agbalintayo a mapagpannurray iti bukod a kabaelan babaen ti pananggun-od iti umdas a panna-kaammo, edukasion, ken kabaelan nga agbasa ken agsurat; panangimatoy a nainsiriban iti kuarta ken kinabaknang, panagbalin a napigsa

iti kinaespirituan, panagsagana kadagiti di mapakpakadaan a pasamak ken dagiti mabalin a parikut; ken babaen ti kaadda ti salun-at ti bagi ken pagimbagan iti pannakipulapol ken iti rikna.”¹

Julie B. Beck, sapasap a presidente ti Relief Society.

Maysa a Pagreb-bengan iti Ebanghelio

“Bayat ti panagbiagtayo nga addaan iti panangibilang iti masakbayan ken panangpadurastayo kadagiti sagut ken talentotayo, agbalintayo nga ad-adda a mapagpannurray iti bukodtayo a kabaelan. Ti panagpannurray iti bukod a kabaelan ket panangawat iti pagreb-bengan para iti naespirituaan ken naindagaan a pagimbagantayo ken para kadagitay intelek kadatayo ti Nailangitan nga Ama nga aywanantayo. No mapagpannurraytayo iti bukodtayo a kabaelan laeng a sipupudno a matuladtayo ti pagwadan ti Mangisalakayan iti panagserbi ken panangbendision kadagiti sabali.

“Napateg a maawatan a ti panagpannurray iti bukod a kabaelan ket maysa a pamuspusan wenno ramit tapno magun-od ti panggep a tun-oyen. Ti kangrunaan a panggep a tun-oyentayo ket ti panagbalintayo a kas iti Mangisalakayan, ken

DAGITI TULONG PARA ITI VISITING TEACHING

Kas maysa a visiting teacher, kabaelan ti agkiddaw iti bukod a pammaregta tapno ammuem no kasano ti kasayaatan a pannakaitedmo kadagiti kasapulan dagiti naituding a bantayam wenno aywanam. Kalpasanna ipamaysam dagiti aramidmo iti panangpapigsa iti pammati ti kabsat a babai ken ti pamiliana.

Bukod a Panagsagana
Genesis 3:19

Mateo 6:33

DkK 82:18–19; 109:8

Para iti ad-adu pay a pakaammo, kitaen iti www.providentliving.org; *All Is Safely Gathered In: Family Finances* (item no. 04007); ken *All Is Safely Gathered In: Family Home Storage* (item no. 04008).

mapadur-as dayta a panggep a tun-oyen babaen ti saan a managimbubukod a panagserbitayo kadagiti sabali. Ti kabaelanantayo nga agserbi ket dumakkel wenno bumassit babaen ti tukad ti panagpannurray iti bukodtayo a kabaelan.”²

Ni Elder Robert D. Hales ti Korum dagiti Sangapulo-ket-dua nga Apostol.

“Ti panagpannurray iti bukod a kabaelan ket maysa a bunga ti aramidtayo ken mangipaay iti pundasion wenno mangpapigsa iti amin a dadduma pay nga aramid a pagimbagan. Maysa daytoy a napateg nga elemento iti naespirituan kasta met iti temporal a pagsayaatantayo. Maipanggep iti daytoy a pagbatayan, kinuna ni Presidente Marion G. Romney [1897–1988]: ‘Agrabahotayo koma para iti no ania ti kasapulantayo. Agbalintayo koma a mapagpannurray iti bukod a kabaelan ken saantayo nga

agpannurray iti sabali. Saan a magun-od ti pannakaisalakan babaen ti sabali pay a pagbatayan. Ti pannakaisalakan ket pakaseknan ken pagrebbengan ti maysa a tao, ket nasken nga itrabahotayo ti bukodtayo a pannakaisalakan a mainaig kadagiit temporal kasta met kadagiti naespirituan a banag.’ . . .

“Innayon pay nga insuro ni Presidente Spencer W. Kimball [1895–1985] maipanggep iti panagpannurray iti bukod a kabaelan: “Ti pagrebbengan para

iti pagsayaatan wenno pagrag-sakan ti tunggal tao a mainaig iti pannakilangen, rikna, kinaespirituan, bagi, wenno ekonomia ket agpannurray nga umuna iti bagina mismo, maikadua iti pamiliana, ken maikatlo iti Simbaano la ket napudno a miembro isuna.’ ”³

Presidente Thomas S. Monson.

DAGITI NAGADAWAN

1. “The Welfare Responsibilities of the Relief Society President,” *Basic Principles of Welfare and Self-Reliance* (2009), 4–5.
2. “A Gospel Vision of Welfare: Faith in Action,” *Basic Principles of Welfare and Self-Reliance* (2009), 1–2.
3. “Guiding Principles of Personal and Family Welfare,” *Liahona*, Feb. 1987, 3.